

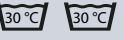

2. Tema

1. Çamaşırların temizlenmesinde dikkat edilecek hususları gösteren bazı simgeler ve bu simgelerin açıklamaları aşağıda verilmiştir.

	Çamaşır makinesinde en yüksek 40 derecede yıkanabilir.		Ütülemeyin.
	Çamaşır makinesinde en yüksek 30 derecede yıkanabilir.		Kuru temizleme yapmayın.
	Ürün elde yıkanabilir.		Kurutma için asılabilir.
	Ağartıcı kullanmayın.		Askıda kurutun.
	En çok 200 derecede ütülenebilir.		Kurutucuda kurutmayın.
	En çok 150 derecede ütülenebilir.		Kurutucuda kurutun, normal ısı.
	En çok 100 derecede ütülenebilir.		Kurutucuda kurutun, düşük ısı.

Bu tabloya göre,

etiketinin yer aldığı bir kıyafet temizlenirken yapılan aşağıdaki uygulamalardan hangisi yanlıştır?

- A) 90 dereceye ayarlanmış ütü ile ütülenmiştir.
- B) Kurutucuda düşük ısı ayarıyla kısa süre kurutulmuştur.
- C) Çamaşır makinesinin suyunun sıcaklığı 30 dereceye ayarlanmıştır.
- D) Çamaşır makinesinin yıkama gözüne ağartıcı konmamıştır.

2. Tema

2. Kitapların arka kapaklarında tanıtıcı yazılar olur. Seçici ve bilinçli bir okur, kitap seçerken bu yazılara muhakkak göz atar. Fakat bazen öyle arka kapak yazıları görüyorum ki şaşırıp kalıyorum. Koca kitapta geçenleri bir paragrafta özetleyen mi dersin, kitaptan aldığı bir paragrafı olduğu gibi koyan mı dersin... Bir de sadece yazarın başarılarından, ödülleri bahsedenler var ki akıllara zarar! Bunlar okuyucuyu, o kitabı edinmekten uzaklaştıran arka kapak yazılarıdır. İyi bir arka kapak yazısı, konunun kokusunu ilgi çekici cümlelerle verir okura ama yemeği yedirmez asla.

Bu sözleri söyleyen birinin aşağıdaki arka kapak yazılarından hangisini beğenmesi beklenir?

- A) Yazar, kitaba ve okuma kavramına şaşırtıcı açılardan yaklaşıyor. Yazarın, kitaplar üzerine sohbet ettiği öğrencilerin dilinden süzülen gerçek öykülerden esinlenerek yazdığı kitap; anne, baba ve eğitimcileri hem gülümsetecek hem düşündürcek ilginç bir kaynak.
- B) Kemal'in en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemde ortaya çıkar Gümüş Kanat. Küçük yaşta hayatın acı yüzüyle tanışan Kemal; bütün zorlukları sevginin, gayretin, dostluğun, en çok da Gümüş Kanat'ın yardımıyla aşar. Acıları biter, güzelliklere kavuşur.
- C) 1954 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi ve 20. yüzyıl Amerikan yazarlarının en büyüğü olan E. Hemingway; "Silahlara Veda" ve "Çanlar Kimin İçin Çalıyor" adlı eserleri ile adını duyuran, yalın anlatımıyla harikalar yaratan bir yazar. Bu başyapıtıyla da okuyucuları hiç unutamayacakları bir maceraya sürüklüyor.
- D) Uzun zamandır balık tutamadığı için Santiago'nun itibarı gittikçe azalıyor. Bir sabah tek başına açıldı denize ama herkesten çok daha fazla ileri gitti bu kez. Derken birden oltası kırırdamaya başladı. Hamle yapması gerektiğine karar verdi ve dev balığı bir anda zıpkınla avladı. Eve döndüğünde herkes onun avladığı balığın büyüklüğünü tartışıyor. Böylece balıkçı tekrar adından söz ettirmeyi başardı.
3. İnternette satın alınan ürünlerin müşterilere uçangözle (drone) gönderilmesi şu anda üzerinde çalışılan projeler arasında. Yakın bir gelecekte, satın aldığınız bir ürün kapınızın önüne kadar bir uçangözle gelirse şaşırmayın. Bu araçlar şu anda hayvanları doğal ortamlarında gözlemlemek ya da gelişmiş kameraları sayesinde doğa belgeselleri çekmek için kullanılıyor. Ayrıca havadan elde edilen görüntüler sayesinde hangi tarlaların sulandığı, ürünlerin ne kadar büyüdüğü, ekili alanlarda hastalıklı ya da zarar görmüş ürün olup olmadığı saptanıyor.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi "uçangöz"ün kullanım amaçlarından biri değildir?

- A) Tarımsal faaliyetleri kontrol etmek
- B) Ürünlerin müşteriye ulaşmasını sağlamak
- C) Tabiatteki canlıları incelemek
- D) Trafik kazalarını önlemek
4. Bir güçlüğü yenmek için başka bir güç yola başvurmanın gerekliliğini tarif ederken "- - -", hoş gitmeyen bir nitelik yönünden birbiriyle benzeşen iki kişinin bir araya gelmesini vurgulamak için "- - -", vakit geçirmeden yola devam edilmesi gerektiğini söylerken "- - -" atasözü kullanılır.

Bu metinde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen atasözleri getirilmelidir?

- A) Yuvarlanan taş yosun tutmaz. / Davul dengi dengine diye çalar. / Ağır git ki yol alsın.
- B) Acı acıyı keser, su sancıyı. / Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş. / Yolcu, yolunda gerek.
- C) Üzüm üzüme baka baka kararır. / Bir elin nesi var, iki elin sesi var. / Yoldan giden yorulmaz.
- D) Çivi çiviye söker. / Benzeye benzeye yaz, benzeye benzeye kış olur. / Her zaman gemicinin istediği rüzgâr esmez.

2. Tema

5. Mors, iletişimin nokta ve kısa çizgi kullanılarak sağlandığı, soldan sağa okunan bir alfabedir. Aşağıda Türkçedeki bazı harflerin Mors alfabesindeki karşılıkları verilmiştir.

A a	• —	J j	• — — —	T t	—
B b	— • • •	K k	— • —	U u	• • —
C c	— • — •	L l	• — • •	V v	• • • —
D d	— • •	M m	— — —	Y y	— • — — —
E e	•	N n	— •	Z z	— — • •
F f	• • — •	O o	— — — —		
G g	— — •	P p	• — — •		
H h	• • • •	R r	• — •		
I i	• •	S s	• • •		

Buna göre aşağıdakilerden hangisi “Deniz, Yeliz, Vediz, Filiz” isimlerinden herhangi birinin Mors alfabesine göre yazımı değildir?

- A) • — • • • — • • • — • • • — • • •
- B) — • • • — • • • — • • •
- C) • • • — • — • • • — • • •
- D) — • — — • • — • • • — • • •

6. 1968 yılının Kasım ayında Artvin’de bir köy evinde doğmuşum. İlkokulu doğduğum köyde, ortaokul ve lise öğrenimimi ise kendi ilçemde tamamladım. İşte o zamanlar başlamıştı bendeki yazma isteği. Göğe komşu topraklarda attım yazarlığımın temellerini. Neredeyse her gün ziyaretime gelen sis bulutları kılavuzluk ediyordu kalemime. Her gece yatmadan evvel siyah meşin kaplamalı defterimi ve kurşun kalemimi alırdım; o gün olan biteni, bunların bende oluşturduğu izlenim, duygu ve düşünceleri, gelecekle ilgili hayallerimi karalardım deftere. Yazarlığımın ilk adımları bu yazılardı işte.

Bu sözleri söyleyen yazarın oluşturduğu ilk metinlerin türüyle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi doğrudur?

- A) Yaşanmış olaylar anlatıldığı için anıdır.
- B) Yaşananlar günü gününe aktarıldığı için günlüktür.
- C) Yaşam öyküsü yazarın dilinden aktarıldığı için otobiyografidir.
- D) Düşünceler sohbet havasında ifade edildiği için söyleşidir.

7. Gazeteci:

— (I) - - - -

Oyuncu:

— Üniversite yıllarında bazı tiyatro oyunlarında rol almıştım. Dolayısıyla oyunculuğa karşı bir ilgim vardı. Ancak aldığım eğitimin etkisiyle uzun yıllar bir şirketin pazarlama biriminde çalıştım. Doksanlı yılların başında, tanıdığım bir yönetmenin dikkati ve ısrarıyla ilk adımı atmış oldum.

Gazeteci:

— (II) - - - -

Oyuncu:

— Öncelikle senaryoyu okuyup kafamda o filmin ruhuna göre bir dünya oluşturuyorum ve o dünyada yaşadığımı düşünmeye başlıyorum. Daha sonra yönetmenin kurguladığı dünyayı öğrenmeye çalışıyorum. Bu dünyadan habersiz olursam iyi bir iş çıkaramam çünkü.

Bu konuşmada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler getirilmelidir?

- A) (I) Gençliğinizde kültür ve sanat etkinliklerini takip eder miydiniz?
(II) Film tercihlerinizde senaryonun içeriği etkili midir?
- B) (I) Üniversite yıllarında oyuncu olmayı hayal etmiş miydiniz?
(II) Senaryoya kendinizden bir şeyler katıyor musunuz?
- C) (I) Sinema setlerine geçişiniz nasıl ve ne zaman oldu?
(II) Bir filme nasıl hazırlanıyorsunuz?
- D) (I) Hep aynı alanda mı çalıştınız?
(II) Bir filmin başarısında oyuncuyla yönetmen arasındaki uyumun etkisi nedir?

8. Bugünlerde teknolojik gelişmelerle ilgili en çok tartışılan konulardan biri, yapay zekâya sahip robotların üretilmesi. Bu robotların insan hayatını büyük ölçüde kolaylaştıracağı düşünülüyor. Ancak bilim insanlarının bir kısmı yapay zekâya sahip robotların üretilmesine pek sıcak bakmıyor. Çünkü yapay zekâ ile üretilen robotlar bir canlı gibi kendini geliştiriyor ve yapacağı işlere kendisi karar verebiliyor. Peki, bu robotlar kontrolden çıkar da insana zarar vermeye kalkarsa!.. Bence bu ihtimal üzerinde etraflıca düşünülmeli.

Bu metne göre yapay zekâya sahip robotların üretiminden çekinilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağımsız düşünüp karar verme yeteneklerinin olması
- B) İnsanın günlük yaşamına katkıda bulunmaması
- C) Birçok bilim insanının, robot üretimine karşı çıkması
- D) Yapımının diğer robotlardan daha masraflı olması

9. Değerli Bağışçı,

Bu form, vakfımıza destek veren bağışçıların, kişisel verilerinin tarafımızdan alınmasına, saklanmasına, paylaşılmasına, işlenmesine ve silinmesine ilişkin süreç hakkında veri sahibini bilgilendirmek için hazırlanmıştır. Siz değerli bağışçılarımız, kişisel verilerinizi vakıf merkezi, temsilcilikler, internet sitesi, banka ve telefon gibi kanallardan; sözlü, yazılı ya da elektronik ortam üzerinden vakfımızla paylaşabilirsiniz. Paylaşmış olduğunuz veriler tanıtım, teşekkür, bilgilendirme ve duyuru amaçlı iletişimleri gerçekleştirmek; istatistiki bilgi toplamak; bağış, gönüllülük ve eğitim çalışmalarını geliştirmek gayesiyle tarafımızca kullanılabilir.

Bir yardımlaşma vakfının, bağışçılarına gönderdiği bu e-posta metninde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kişisel verilerin kullanıldığı alanlara
- B) Vakfın ne tür faaliyetler gerçekleştirdiğine
- C) Bilgilendirme formunun gönderilme amacına
- D) Bağışçıların hangi kişisel verilerinin kullanılacağına

10. Stendhal “Ben bir romancıyım ve yol boyunca her şeye ayna tutarım.” diyordu. Ben de bir romancıyım ama yol boyunca ayna tutamam artık. Çünkü değil yol; şehirler, ülkeler, kıtalar boyunca ayna tutuldu ve dünya tamamen aynaya dönüştü. Şimdi ben bu aynanın içinde, tam da onun göstermediği ve göremediği bir yerdeyim. Stendhal’dan ilham alan ve olanı olduğu gibi vermenin gerekliliğini benimseyenler beni eleştirse de fikrimi değiştireceğimi sanmıyorum.

Bu sözleri söyleyen kişinin aşağıdaki metinlerden hangisini beğenmesi beklenir?

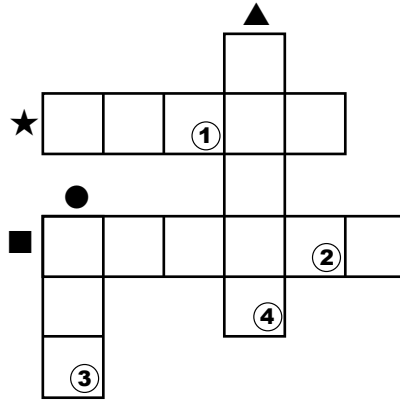
- A) Üsküdar’da Paşakapısı’nın biraz ötesinde, mezarlıkların karşısındaki boş arsa üzerinde bulunan ahşap evde yaşıyoruz. Kapının önüne oturmuş, siyah servilerin arkasındaki akşam gölgelerinin arasında kalan taşlara bakarak annemi bekliyorum.
- B) Bu su, her yerde bulunmaz ha! Halis Solfasol suyu. Başka yerde Solfasol niyetine birtakım sular içersiniz ama buna benzemez. Asıl su, köyün üst yanındaki kaynaktan çıkar. Fakat sucular oraya gitmeye üşendikleri için aşağıdaki çeşmeden doldurup getirirler.
- C) Yol kenarındaki solmuş gülleri dikenlerinden ayırırken sessiz bir tekerlek gibi dönüp duruyor zaman. Şimdi bir yağmur yağsa, gölgesinden sadece gözlerini seçebildiğim camlara tanıdık yüzleri fısıldasa...
- D) Kalktı, sağdaki odanın açık kapısı önünde durdu. İçeriye gözden geçirdi. Karşıda bir sedir, yerde yırtık ve kirli bir kilim, sağda aynalı bir dolap, tam karşı duvarda ise Necati’nin orta büyüklükte bir fotoğrafı...

2. Tema

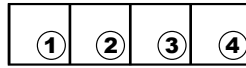
11. Denizlerde yaşayan bitki ve hayvanlardan boya, gübre, tutkal gibi maddeler; deniz suyundan da tuz elde edilir. Deniz; engin mavi sularıyla, sakin ve güzel kıyılarıyla insanlar için iyi bir dinlenme alanıdır.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamları "▲, ★, ●, ■" simgeleriyle verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

- ▲ Bulunduğu yere kök vb. organlarıyla tutunan, yaşam için gerekli bileşenleri çoğunlukla fotosentez sonucu oluşturan bir veya çok yıllık, otsu, odunsu canlıların genel adı.
- Deri, kırıkdak gibi hayvansal maddelerden elde edilen, katlaşıp sertleşme özelliğiyle tahta, kâğıt vb.ni yapıştırma ya yarayan madde.
- ★ Ucu bucağı görünmeyecek denli geniş.
- Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde.

ANAHTAR SÖZCÜK

Numaralanmış kutularda yer alan harfler anahtar sözcük bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdaki kelimelerden hangisi oluşur?

- A) MAZİ   B) GAZA   C) GAZİ   D) GAYE

12. "Derman aradım derdime / Derdim bana derman imiş" der Niyazi-i Mısrî. Ne kadar doğru bir söz! Yaranın merhemi ka-
buğunun altındadır. Kalbimizin ihtiyacını yine kalbimiz karşılar. Kimse, kötülüğü de iyiliği de bir başkasında aramasın.
Dönüp kendi içine baksın. Kendimizden başlama cesaretini gösterdiğimizde birçok şey de yoluna girecektir.

Bu metinde altı çizili cümleyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinin sorun olarak gördüğü durum, başkası için ödül olabilir.
- B) Kalıcı çözümler üretmek, belli bir zahmete katlanmayı gerektirir.
- C) Bakmayı bildikten sonra her yerde bir güzellik bulunacaktır.
- D) İnsan, çözümü uzakta değil kendi içinde aramalıdır.

13.

2019'un En Gözde Kampanyası

Beyaz Eşyalarda İNDİRİM

13-30 Haziran Tarihleri Arasında
Beyaz Eşya Günlerini Kaçırmayın!

Kampanya; klimalar, 9 kilogram ve üzeri yıkama kapasitesine sahip çamaşır makineleri, 500 litre ve üzeri buzdolapları ve 6-7 programlı bulaşık makinelerinde geçerlidir. İndirim tutarları, satış noktalarına göre değişkenlik gösterebilir.

Bu metne göre aşağıdaki müşterilerden hangisinin kampanyadan yararlandığı kesin olarak söylenir?

- A) Cemil, 14 Haziran 2019'da 600 litrelik buzdolabı satın almıştır.
- B) Gönül, 27 Haziran 2018'de iki adet klima satın almıştır.
- C) Selim, 12 Haziran 2019'da 6-7 programlı bulaşık makinesi satın almıştır.
- D) Vedat, 29 Haziran 2019'da 8 kilogram yıkama kapasiteli çamaşır makinesi satın almıştır.

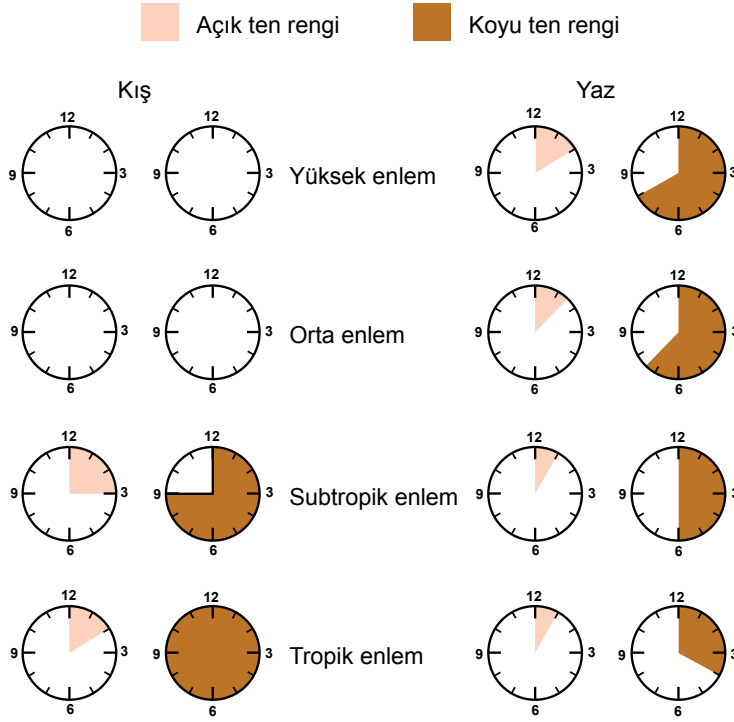
14. Dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi ülkemizde de yaban hayvanlarının yaşam alanları gittikçe daralıyor. Bu duruma en çok da geyik, karaca, ceylan, porsuk gibi hayvanlar maruz kalıyor. Bunlardan birçoğu, insan etkilerinden uzak yaşam alanları bulmakta zorlanıyor. Tarımsal etkinlikler, aşırı avlanma, kirlilik gibi etkenler de bu hayvanların soylarını tehdit ediyor.

Aşağıdakilerin hangisi bu metindeki sözcük veya söz gruplarından herhangi birinin anlamı değildir?

- A) Tehlikeli bir durum yaratmak
- B) Kötü sonuca uğramak
- C) Güçlük çekmek
- D) Olumsuz düşünceler beslemek

2. Tema

15. Aşağıda cilt rengi, mevsim ve enlem değişkenlerine göre günlük D vitamini ihtiyacını karşılayabilmek için güneş ışığında kalınması gereken süreyi gösteren bir tablo verilmiştir.

Bu tabloya göre aşağıdakilerin hangisinde verilen kişinin günlük D vitamini ihtiyacının karşılandığı söylenebilir?

	Cilt Rengi	Enlem	Mevsim	Süre
A)		Yüksek Enlem	Yaz	1 saat
B)		Subtropik Enlem	Kış	4 saat
C)		Tropik Enlem	Kış	11 saat
D)		Orta Enlem	Yaz	7 saat

- 16.
- Güncel bir konuda yazılmıştır.
  - Kişisel düşüncelere yer verilmiştir.

Aşağıdaki metinlerin hangisinde bu özelliklere yer verilmiştir?

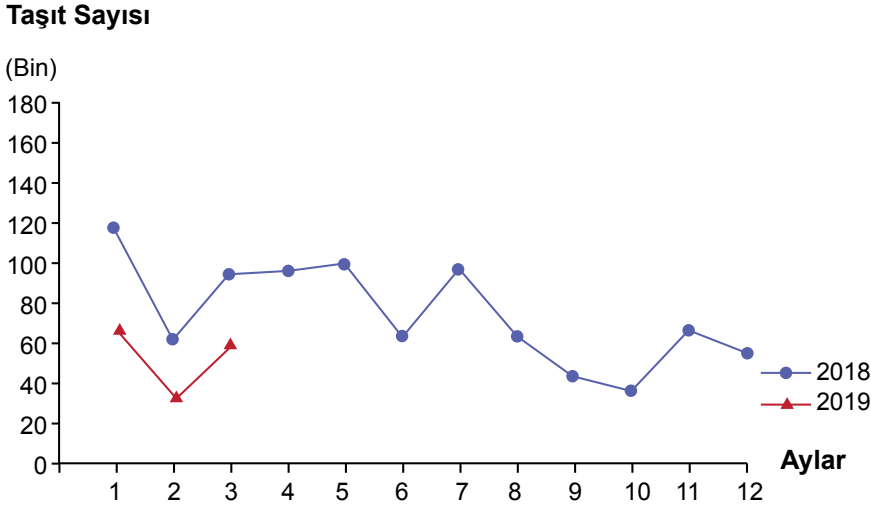
- A) Yakın zamana kadar, insanın önce avcı-toplayıcı düzenden yerleşik düzene geçtiği, ardından tarım yapmaya başladığı kabul edilmekteydi. Bilim insanları, özellikle Anadolu'daki kazılardan sonra, insanoğlunun ilk buğdayı daha avcılık-toplayıcılık döneminde Güneydoğu Anadolu'da ektiğini ortaya koydu.
- B) İki gün sonra bayram ve her bayram aynı soru: "Nerede o eski bayramlar?" Geldiğim yaş itibarıyla artık ben de böyle söylenmeye başladım. Devamında da şunu düşündüm: Özlediğimiz, aradığımız aslında çocukluğumuzdur. Üzerimizde hakkı olan o güzel günler... İnsana önce durgunluk, sonra sevinç veren bayram sabahları...
- C) Her yıl yaz aylarında uçurtmayı gördüm mü bir üzüntü duyarım içimde, ağlamaklı olurum. Ben uçurtma uçurmadım ki! Çocukluğumda, bir uçurtmam olmasını isterdim. O renk renk kâğıtlardan yapılmış uçurtmaların havalanmasına içimi çekerek bakardım.
- D) Binlerce yıl önce toprağa atılan tohum ya yeşerir, buğday olur ya da çürür gider. Bunların bizim elimize geçebilmesi için bir yangında mutlaka kömürleşmesi gerekir. Biz arkeologlar için yanmış bir buğday tanesi her şeyden daha değerlidir.

17. Araştırmacılar, birkaç pireyi alıp bir kavanozun içine koymuşlar. Kavanozun kapağı açık olduğu için bir süre sonra pirelerin hepsi zıplayarak dışarı çıkmış. Daha sonra pireleri aynı kavanoza koyup bu kez kavanozun kapağını kapatmışlar. Pireler yine zıplayıp çıkmaya çalışmış ama her seferinde kapağa çarpıp düşmüş. Uzun bir süre sonra kapak açılmış ama pirelerin, zıplamalarına rağmen dışarı çıkmadıkları görülmüş. Çünkü pireler artık bu durumu kabullenmiş.

Bu metinde anlatılan pirelerin deney sonunda yaşadığı durumu ifade eden cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamdaki çabalarının, hayatlarında küçük de olsa bir fark ortaya koymadığını düşünen kişiler hiçbir şey yapmamayı tercih eder.
- B) İnsan, büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen kendisinden üstün gördüğü kimselerin ona ilişkin beklentilerine denk düşen davranışlar sergileme eğilimindedir.
- C) Başarı; ön hazırlığın, sıkı çalışmanın ve hatalardan ders çıkarılarak atılan adımların bir sonucudur.
- D) Belli koşullarda bazı kalıp davranışları sergilemeyen kişiler toplumsal baskının birçok yönü ile karşı karşıya kalır.

18. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de Ocak 2018-Mart 2019 tarihleri arasında trafiğe kaydı yapılan taşıt sayısı aylık olarak verilmiştir.

Bu grafikten aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) 2018’de trafiğe en az ve en çok taşıt kaydı yapılan aylara
 B) 2018’de trafik kaydı yapılan taşıt sayısının bir sonraki yıla oranına
 C) Şubat 2019’da trafik kaydı yapılan taşıt sayısının geçen yılın aynı ayına oranına
 D) Mart 2019 itibarıyla Türkiye’de trafiğe kayıtlı o yılki toplam taşıt sayısına
19. Türkiye’de bilim ve teknolojinin geliştirilmesi amacıyla 2017’den beri her yıl Türkiye Bilim ve Teknoloji Merkezleri (Tübitem) Konferansı düzenleniyor. Bu konferansların üçüncüsü 11-12 Eylül 2019 tarihlerinde Kayseri Bilim Merkezinde gerçekleştirilecek. Konferans sırasında çeşitli etkinlikler de düzenlenecek.

Bu metinde aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin veya birkaç harfinin büyük yazılmasıyla yapılır.
 B) Belli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
 C) Bağlaç olan "de" kendinden önceki kelimedenden ayrı yazılır.
 D) Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.

2. Tema

20. Eklendikleri fiillere zaman anlamı katan eklere “haber (bildirme) kipleri” denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kip ekinin fiile kattığı anlamla ilgili yay ayraç içinde verilen açıklama yanlıştır?

- A) Yaz mevsiminde, açık havada daha fazla zaman geçiririz. (Fiilin söylenme zamanı ile gerçekleşme zamanı aynıdır.)
B) “Mavi Ay” adlı uzay aracı bu yıl sonunda test edilecek. (Fiil, söylendikten sonraki bir zamanda gerçekleşecektir.)
C) Son elli yılda tarımsal üretimde önemli bir artış gerçekleşti. (Fiilin söylenme zamanı, gerçekleşme zamanından sonradır.)
D) Çiftçi robotların ürettiği mahsuller marketlerde yerini almış. (Fiilin geçmişte gerçekleştiği başkasından öğrenilmiştir.)

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.